

ROZHOVOR

ntní záležitost. Musíme o tom hluboce přemýšlet a hlavně musíme komunikovat s dětmi," říká.

...cititu, aby se teď učili rovnice

FOTO: KATEŘINA LÁNSKÁ, EDUIN

jí a plnění jejich zadání nestojí na dobrovolnosti. V tu chvíli nejspíš dají žáci přednost jim, ne? A to i přesto, že je ve skutečnosti budou zajímat vaše projekty.

Bohužel. Je mi jasné, že tohle by moje snahy zabilo. A jestli budou jiní učitelé dávat třeba i horší známky, je to úplně na pytel. A jestli jim budou dávat malé jedničky, logicky se to děcko bude věnovat tomu, za co něco má.

„VYBODNI SE NA TO“

Učíte matematiku a tělocvik. Kdyby tedy dali žáci přednost předmětům, kde se známkuje, jak to potom budete řešit s klasifikací, pokud školy zůstanou do konce školního roku zavřené?

To přece nejde klasifikovat. Mám děti, které se mi třeba zatím vůbec neozvaly. Jsou někde bez internetu, rodiče je odvezli třeba na chatu. A nereagují. Co s tím mám dělat? Kolegyně řeší třeba to, že sama má tři děti a všechny dostávají online úkoly. Jenže ona má doma jen jeden počítač. A říká, že je to úplně šílenství. Všechny děti musí splňovat nějaké termíny, do toho mají online schůzky s učiteli... A to u tří dětí pro-

Kolegyně řeší třeba to, že sama má tři děti a všechny dostávají online úkoly. Jenže ona má doma jen jeden počítač. A říká, že je to úplně šílenství.

stě skloubit nejde. Jestli to dopadne tak, že školy budou do konce školního roku zavřené, já všem žákům klidně dám jedničku. Všichni teď řešíme, co s námi bude, a já si opravdu nemyslím, že to, jestli dám někomu dvojku nebo trojku z matematiky, bude pro někoho životně důležité.

Ve škole trvá vyučovací hodina 45 minut, ale doma upíráme pozornost jen na jedno dítě. Je to častěji individuální, ale jak dlouho je takový mladý člověk schopen se soustředit?

Záleží to na věku. Ano, vyučovací hodina ve škole je 45 minut, ale já se stejně snažím během hodiny zařadit i nějakou jinou aktivitu. Některé úlohy děti řeší vestoje nebo chodí po třídě... Když si vzpomenu na sebe, pro mě bylo ve škole smrtící sedět celou vyučovací hodinu na té židličce.

Na druhou stranu vnímejme, když se dítě do učení zabere. A nevytrhávejme ho v tu chvíli ze soustředění. Nemějme nastavený úplně jasně daný scénář. Když vidíme, že to naše dítě zrovna baví, nechejme ho v tom a podporujme ho. Podle mě je zásadní slovo „podpora“. Netlačme a nekopejme děti k učení, ale řekněme jim: „Kdybys potřeboval, jsem

tu pro tebe.“ Maximální míra zodpovědnosti má být na dětech. Jenže pokud žák dostane mailem, ať udělá dvě A4 lomených výrazů, je to šílené. A jestliže mám být rodič, který dětem poskytuje podporu, v tuhle chvíli bych dítě nejradši podpořil větou: „Vybodni se na to.“

DĚTI TEĎ PŘIŠLY NA TO, CO JE BAVÍ

Máme při učení u dětí sedět, nebo je nechat samotné?

Když u nich budeme sedět, budou mít pocit, že jsme dozorcí. A tím to nadšení zabijíme. Jsem pro říct: „Udělej tenhle úkol, a když ti něco nebude jasné, přijď za mnou a já se ti budu snažit jakkoli pomoci.“ To je jeho život. Nejsou to úkoly pro nás. Je to úkol pro něj.

Jak dítě odměňovat?

Odměny jsou trochu úchylné. Vytvářejí návyk. To je stejné jako s těmi jedničkami. Má mít dítě radost z jedniček? Má mít přece hlavně radost z toho, že se mu podařilo to udělat správně. Moji žáci po mně známky už ani nevyžadují.

Myslím spíš pochvalu.

Moje kolegyně má dva syny a jeden teď začal dělat parkour a druhý sestavuje nějaké elektrické obvody. A oni nic jiného dělat nechtějí. Začali konečně dělat, co je opravdu baví. Četl jsem pěkný výzkum z Ameriky. Měli dvě třídy a o přestávce jim vždycky donesli zajímavé matematické úlohy. Děti to vždycky celou přestávku počítaly a bavilo je to. Po čase, asi po měsíci, za to v té jedné třídě začali dětem dávat jedničky. Po měsíci s jedničkami zase skončili. V tu chvíli ty děti říkaly: „Proč bychom to dělaly, když za to nic nedostáváme?“ A v té druhé třídě pořád s nadšením počítaly. V tomhle je krásně vystižena idea toho, jak má fungovat školství.

Co s tím mají společného synové vaší kolegyně?

V normálním režimu chodí do školy a mají kroužky – a na to, co je skutečně baví, nemají tolik času. A teď konečně přišli na to, co chtějí dělat. To je ta moje myšlenka, kterou se snažím propagovat – my učitelé bychom měli děti vést takovým směrem, aby ukázaly, co je nejvíce zajímavá a na čem chtějí pracovat. Ať si děcka vyberou. Je možné, že si práci ode mě vybere pět šest žáků a já s nimi o tom budu velmi rád komunikovat. A půjdeme do hloubky. Já budu s tímhle velmi spokojený a nebudu do toho tahat dalších čtyřicet dětí, která o to nestojí. A budou mít kapacitu dělat věci, co zase baví je. Ať si klidně malují! Vždyť je to třeba bude žít! Mě teď živí didaktika matematiky, ale jak jsem mohl vědět, že to tak dopadne? Postupně jsem si k tomu sám došel.

Takže tuto fázi bychom mohli využít k tomu, že se prostor vyčistí, že si každý ujasní, co ho

vlastně baví a čemu se chce věnovat. A půjde si svým směrem.

Přesně. A učitelé k tomu mají základem poskytovat zajímavé podněty. Někoho zajímá biologie? Ať si doma pouští poutavé dokumenty a přednášky. Třeba se toho chytne a bude se toho držet. Od toho přece má být škola! Škola by měla pomoci žákovi ukázat: „Tohle tě vlastně baví, tak se tím směrem vydej.“ Víte, kolik dětí jde na střední školu, aniž vůbec tuší, co je baví a co dělají rády?

Rodiče teď vlastně mají v ruce dar, že mohou dětem pomoci, aby získaly pozitivní vztah nikoli ke škole, ale ke vzdělávání. Anebo je můžeme naopak odradit. Jinými slovy, rodiče teď v tomhle směru zažívají hodně důležité období.

Jasně. Je to tak.

Čím riskujeme, že se nám podaří děti odradit? Stane se to, když po nich budeme chtít příliš?

Ano. Je to jednoduché. To nejlepší, co můžeme dětem dát, je skutečně podpora. A motivace. Nenechat je v tom. Mluvit s nimi. „Co tě baví? Čemu se dnes chceš věnovat?“ Když dítě řekne, že nechce dělat nic, stejně pojďme a zkusme rozklíčovat, co ho baví a čemu se chce věnovat. Chce hrát na kytaru? No tak mu sežeňme kytaru! Vždyť je to boží! A má na to čas. Ale musíme k tomu říkat: „Hrej na tu kytaru, když jsi to chtěl.“ Povzbuzovat ho a lehce i tlačit. Ale ne násilně. To je odradíme.

Děti teď vlastně mohou být trochu režiséry vlastního směřování a vzdělávání.

To je přesně ono. Mně celé dětství doma říkali, co ze mě bude, když mi nejdou ty standardní věci. Přitom vůbec nejsme schopni domyslet, co naše děti ve svém životě budou dělat, v jakých podmínkách to budou dělat... Ta doba bude úplně jiná, než si my můžeme představit. Už teď je jiná. Ale my pořád jen bazírujeme na příslovečném určení času a podobných nesmyslech. Je to, jak říkáte. Děti by měly pochopit, že to je jejich vzdělávání. Jen jejich. A že si o tom rozhodují samy. A my je můžeme jen podpořit.

Příznám se, že už ze mě jednou vypadla věta: Jestli se nebudeš učit, skončíš jako kopáč.

To jsem slyšel celý život. A výsledkem bylo, že když jsem měl poprvé vystupovat před nějakou větší společností, bylo to pro mě kvůli těmto větám nesmírně těžké. A cítil jsem se jako podvodník. Já tu přece nemám co dělat!

Takže tyhle výhrůžky jen sráží sebevědomí.

Samozřejmě. Dítěti to vůbec nic nedá. Každé dítě se chce učit, jenom každé něco jiného.

RENATA KALENSKÁ
redaktorka